

SLOVENIJA—DEŽELA MILIJON JUNAKOV

Pod gorenjim naslovom je napisal zelo laskav članek o Slovencih sloviti ruski pisatelj Ilija Ehrenburg, ki se je jeseni mučil v Sloveniji. Piše iz Moskve takole:

— Nek angleški časnikar je nedavno pisal, "da je maršal Tito najmočnejši v zakotnih krajih Jugoslavije. Kjerkoli je prebivalstvo okoli civilizacije, mrzi sedanjo vladno in pričakuje pomoči od zapada."

Kako postavljajo Slovenci na laž to obrekovanje!

V Sloveniji, v tej napredni evropski deželi, sedaj ne boste našli niti ene stranke, ene skupine, ki bi nasprotovala narodni fronti. Mišljenje naroda je tako jasno, da so v mnogih županišcih katoliški duhovniki kršili cerkveno postavo, da niso oznanili protivladnega pastirskega lista škofov.

Stari ljudje, ki žive visoko v gorah, so zadnji nepismeni ljudje v Sloveniji, 98 odstotkov naroda zna brati in pisati, Slovenija ima samo 1.100.000 prebivalcev, pa pri vsem tem ima ta majhna dežela 700 ljudskih in 50 srednjih šol in časopisov izhaja v 500.000 izvodih, to se pravi, da po en izvod pride na vsaki dve osebi, vključno otroke.

Sedemdeset odstotkov vasi ima elektriko. Dežela je preprežena z gosto mrežo dobrih cest. Je mnogo bolnišnic in zdravilišč in otroških domov.

Na prvi pogled Slovenija izgleda, kot bi bila pomembna. Habsburška vlada je skušala pomesti Slovenijo s solami, kaznilnicami in zatiranjem, toda Slovenija je preživela.

Nato se je na pozorišču pokazal Hitler. Fašisti so sklenili enkrat za vselej uničiti Slovenijo. Večji del Slovenije je bil priključen k Nemčiji, manjši del v Ljubljano, pa je Hitler dal kot darilo duceju.

Nemci so požgali vse slovenske knjige, v deželi, kjer je ljudstvo bralo več kot kjerkoli v Evropi.

Več sto hostarjev je pomrlo vsak dan v gorah v boju za svobodo. Gueriki so se neprestano bojevali z vpadniki.

JAMAŠITA NI NIČESAR KRIV

Včeraj je bil pred vojnim sodiščem v Manili poklican, da priča v svojo obrambo general Tomojuki Jamašita, ki nosi ime tiger Malaje.

General Jamašita je svoj za govor pričel ob 11 dopoldne in se je zagovarjal vse popoldne. Pogosto je povdarjal, da nikdar ni ukazal grozodejstev na Filipinih.

Na obdolžbo, da je dovolil posilstva, obglavljanje, sežiganje živih ljudi in drugih krutosti, je Jamašita odgovoril:

"Stvari, ki so omenjene v obtožnici, sem prvič zvedel od priča na tej sodniški obravnavi. Kadar so se dogajali taki zločini, če so se sploh, so jih storili moji podrejeni, toda vse to je proti mojemu prepričanju."

"Nikdar nisem ukazal takih dejanj."

Pisma za pregnancy

Newyorški poštni ravnatelj Albert Goldman nam je sporočil, da je od poštnega departementa v Washingtonu prejel obvestilo, da je mogoče dopisovati s pregnanci, ki žive v ameriški zoni v Nemčiji in Avstriji. Zato jim morejo njihovi sorodniki in prijatelji v Ameriki pisati, toda samo tedaj, kadar so od njih prejeli kako pismo in natančno vedo za njihov naslov.

Pisem, ki so namenjena pregnancem v Nemčiji in Avstriji, pa ni dovoljeno vreči v nabiralno skrinjico kot navadna pisma, temveč vsako mora tako pislo osebno nesti na pošto in tam tudi pokazati pismo, ki ga je prejel od koga iz Nemčije ali Avstrije.

Ravno tako in na isti način morejo sorodniki in prijatelji dopisovati s pregnanci v angleški zoni v Nemčiji.

Imel sem priložnost opazovati ginitive procesije v raznih vaseh, ko so ljudje prinašali ostanke mrtvih junakov s hribov. To se je gojilo na dan pred katoliškim praznikom Vseh Svetnikov.

Velike množice so kot plazovi prihajale z gorovja — vojaki, vinogradniki, pastirji, stari možje, šolarji — noseč zastave in jesenske cvetlice. Po hišah so vohale črno obrobene zastave v znak žalosti. Cerkveni zvonovi so zvonili in dolge partizanske pesmi so odmevale po dolinah.

Obiskal sem Jesenice, največje jekleno in železno središče Jugoslavije. Skoro 50 odstotkov plačev je obratuje.

Sedaj je na poštinih v Sloveniji 30.000 otrok iz Bosne in Slovenci so jih sprejeli kot svoje.

Napačno pa bi bilo misliti, da je sedaj Slovenija bogata. Toda tudi revna Slovenija postane bogata, kadar je potrebna njena pomoč. Nad 100.000 otrok bo prišlo tekom leta iz Bosne v Slovenijo — v deželo, ki ima komaj nekaj nad milijon prebivalcev.

Slovenija se je branila, toda Slovenci pravijo: "Ne bomo počivali, dokler ne vemo, da so vsi naši bratje osvobodeni."

Kadar Slovenci sliši besedo "Trst", tedaj se mu obraz zmrzra in postane molčeč.

Vrednost naroda ne more biti precejena samo s številkami. Bil je 70 milijonski narod (nemški), ki je pokazal svojo duševno in moralno ničevrednost.

Mali slovenski narod ima visoko kulturo, visoko inteligenco in veliko srce. Ta narod se ne more sprijazniti z misijo, da bi bila usoda njegovih bratov onstran meje odločena brez njega ali proti njemu.

General Marshall bo odpotoval na Kitajsko

Poročilo iz Washingtona naznanja, da bo general George C. Marshall, ki ga je predsednik Truman pred dnevi imenoval za poslanca pri kitajski vladi, mogoče že danes z aeroplanom odpotoval v Čunking. Včeraj je bil v daljšem razgovoru s predsednikom Trumanom in državnim tajnikom Byrnesom.

Politični nemiri v Urugvaju

Montevideo, Urugvaj, 28. nov. — Te dni so nepoznani ljudje nameravali ustreliti predsednika Juana Jose Amegaza, baš ko je dopoldne ostavil svoj dom. Predsednik Amegaza je član takozvane Colorado (rudeče) stranke in je bil izvoljen predsednikom v novembru 1942.

TOVARNE ZA ATOMSKE BOMBE ZELO DRAGE

General Leslie R. Groves je senatnemu odboru za atomsko silo rekel, da velja Združene države vzdrževanje tovarn za izdelovanje atomskih bomb — \$500.000.000 na leto.

Da se nadaljuje delo v tovarnah v Oak Ridge, Tenn., Los Alamos, N. M., in drugod, bo zaposlenih manj kot 35.000 znanstvenikov in delavcev, mesto 70.000, ki so sedaj v službi in plačani.

General Groves je rekel, da vojni urad hoče obratovati tovarne, ker se ni rešeno vprašanje, komu naj bo prepuščeno varstvo atomske sile, samo nekaterim ali vsem državam sveta.

Senator Arthur Vandenberg je generala Grovesa vprašal, kako dolgo bi vzelo za izdelavo ene bombe, ako bi Groves vedel, kako jo je treba narediti, toda še ne bi imel potrebnih strojev. In general Groves je odgovoril: "Okoli dve leti."

Kje bo sedež UNO

Na konferenci pripravljane komisije za organizacijo Združenih narodov so se angleški in posebno belgijski delegati zavzemali, da naj bo sedež nove organizacije, ki bo skrbela za svetovni mir, v kakem kraju v Evropi in ne v Ameriki.

Ameriški delegati pa se potegujejo, da bi bil sedež organizacije Združenih narodov v Ameriki. Pri vsem tem pa se delegati 51 držav, ki so zastopane na tej konferenci, po večini pridružujejo ameriškim delegatom, da je sedež organizacije v Združenih državah.

Na včerajšnjem zasedanju, na katerem je predsedoval urugvajski delegat R. E. McEachan je predlagal, da naj bo izvoljen pododbor, ki naj v soboto prične zasliševati odposlance iz Chicago, Philadelphije, Bostona in drugih ameriških mest, ki se potegujejo za sedež Organizacije Združenih narodov.

Kupite en "extra" Victory Bond ta teden!

JAPONSKI VOJNI UJETNIKI NA DELU

Japonski vojni ujetniki pospravljačo razvaline na Corregido ru v Manilskem zalivu na Filipinih

Obravnava v Nuernbergu

Na obravnavi v Nuernbergu proti 20 nemškim poglavitnim nacijem se razkrijava spletke, s katerimi je Hitler stopil na pot osvajanja. Znal je vstvariti doma to napetost in izrabljal je spore med drugimi državami in njihova poželjenja po zemlji.

Vse kar je zgoraj omenjeno, je Hitler s svojimi tovariši tako spretno izvedel, da je slednjič Avstrija postala osamljena in jo je spomladi leta 1938 priključil k Nemčiji.

Ameriški zastopniki obtožnice se pri tem največ naslanjajo na zajete nemške listine; velikega pomena je tudi affidavit (zaprisežena izjava) Georgea Messersmitha, bivšega ameriškega generalnega konzula v Berlinu in poslanika na Dunaju ter zapiski bivšega poslanika v Moskvi Williama C. Bullitta, ki jih je napisal po svojem razgovoru s tedanjim nemškim zunanjim ministrom Konstantinom von Neurathom 18. maja 1936.

Toda zagovorniki so nastopili proti tem dokazom in so tudi dosegli prvo zmago; obravnava pa se bo vsled tega še bolj zavlekla.

Protesti so bili vloženi proti affidavitom starega diplomatskega lisjaka Franza von Papena in izdajalca Arthurja Seyss-Inquarta, katerega ameriški zastopnik obtožnice Sydney Alderman označil kot prvega kvizlinga v Evropi.

Zagovorniki so stavili zahtevo posebno glede Messersmitha, ki je sedaj poslanik v Mehiki, da je poklican osebno pred sodišče kot priča. To zahtevo pa je predsedujoči sodni lord Lawrence zavrnil. Vstregel pa je zagovorniki zahtevo, da je poklican kot priča bivši avstrijski kancler dr. Kurt Schuschnigg, ki je bil pred dvema dnevoma v Nuernbergu.

Sicer pa dan ni bil nič kaj prijeten za 20 mož, ki sede na zatožni klopi. Jezno so gledali predse, ali se ozirali okoli, po silbi se smejali in se vedno kazali svojo oholost.

Veliko nejevolje je kazal posebno feldmaršal Goering, ko je bilo prebrano Messersmithovo pismo, ki pravi, da so mu nacisti voditelji, med njimi tudi Goering, že leta 1933 odkrito priznali, da hoče Nemčija gospodariti jugovzhodni

Evropi od Češkoslovaške pa do Turčije.

Prebrana sta bila dva dolga affidavit Messersmitha in sosed, nakar jih je pobašala mnogo nacističkih listin, ki jasno odkrivajo, da je bila nemška zunanja politika v tem, da je varala, plašila in slabila svoje

Iz delavskih krogov

Pogajanja med delavstvom vslužbenim pri General Motors Corp. in imenovano korporacijo so se zopet izjalovila. — Nadaljevanje štrajka. — Razpustavljanje piketov je baje protizakonito. — Glasovanje delavcev jeklenega trusta v raznih državah.

DETROIT, Mich., 29. nov. —

Vsi znaki glede štrajka vslužbenecv General Motors Corp., kažejo na to, da bode glede tega štrajka morala zvezina vlada posredovati, kajti posvetovanja med obema strankama so se zopet izjalovila. Imenovana korporacija namreč očita organizaciji United Automobile Workers, ki spada k organizaciji CIO, da je imenovana organizacija zakrivila nezakonitosti napram družbenim tovarnam v raznih krajih Zjedinenih držav, radi česar so načelna pogajanja z delavstvom postala brezpomembna. Družba pri tem povdarja, da je razpustavljanje piketov krog družbenih tovarn in drugih poslovij protizakonito, ker delavstvo, oziroma piketi zabranjuje vohod v tovarniška poslopja pisarniškega osebja. Radi tega se tudi nadaljna pogajanja glede tridesetodstotnega povišanja delavske plače ne morejo nadaljevati.

O vsem tem je podpredsednik General Motors Corporation, H. W. Anderson, pismeno naznanil organizaciji United Automobile Workers, ki je kakor rečeno, spojena z splošno organizacijo CIO. V tem pismu je tudi povdarjal, da razprave glede povišanja delavskih plač ne morejo biti veljavne in pomembne, ako se pri tem posvetovanju tudi ne razpravlja o vprašanju je li mogoče da družba poviša plačo svojemu delavstvu, ako se ne dožene je li družbi to sploh mogoče storiti. Razprave brez posvetovanja o tem vprašanju so — po družbenem mnenju — nesmiselne.

Radi štrajka počiva sedaj 25.000 družbenih delavcev in družba upa, da bode zvezina vlada zopet morala posredovati med obema strankama predne pride do zopetnega pričetka z delom.

Tajnik zvezinega oddelka za delo, Schwellenbach izjavlja v Washingtonu, da namerava ponovno pozvati zastopnike obeh strank v Washington v svrhu skupnega posvetovanja glede nesoglasja med obema strankama.

Ford Motor Co., v Detroitu naznanja, da bode koncem tedna prenehala z delom v nekaterih tovarnah, ker jej primanjkuje raznih delov za gradnjo trakov in avtomobilov. Radi tega bode začasno moralo počivati tudi 40.000 Fordovih delavcev. Pomanjkanje avtomobilskih delov je nastalo radi štrajkov v petnajstih Fordovih tovarnah, katere izdelujejo ra-

zne dele za avtomobile in truke.

Iz raznih krajev republike prihajajo tudi poročila, da namerava najmanj 100.000 delavcev, ki so vslužbeni pri jekleni obrti, pričeti z štrajkom. Tozadevne tovarne so večinoma v državah Pennsylvania, Delaware in New Jersey. V teh tovarnah se bode vršilo med organizovanim delavstvom že te dni glasovanje v prid štrajka, tako da je pričakovati, da se bode štrajk končno razširil po vseh državah republike. Tem štrajkarjem se namerava pridružiti tudi delavstvo Wrightovih tovarn za izdelovanje aeroplanov.

PRISTANIŠKA STAVKA

Načelniki dveh najmočnejših CIO mornariških unij so včeraj naročili 60.000 članov, da naj ne nalagajo ali razkladajo drugih parnikov, kot samo one, ki prevažajo vojaštvo in pomoč Evropi.

Ta odredba stopi v veljavo v soboto in bo v veljavi za nedoločen čas na zapadni obali. Na vzhodu in v notranjosti dežele pa ta odredba zahteva samo en dan stavke v ponedeljek.

Povelja sta objavila Harry Bridges, predsednik International Longshoremen and Warehousemen Union in Joseph Curran, voditelj National Maritime Union. — Oba unijska predsednika sta izjavila, da sta izdala odredbo v protest, ker se vojaki prepočasno vračajo iz Evrope in s Pacifika.

Curran je rekel, da je pri tem v ponedeljek bilo prizadetih 90.000 delavcev.

Prednost za športnike pred vojak

V kongresu v Washingtonu je zavladalo veliko razburjenje, ko se je zvedelo, da ameriško vojaško poveljstvo z vojaškimi transportnimi aeroplani prevažajo poklicne nogometne igralce, da se morejo s svojimi klubi vdeležiti letošnje jesenske tekme in pri tem zapostavljajo vojake, ki so po svoji službeni dobi in po določenih točkah prej opravičeni, da so poslani v Ameriko, kot pa športniki.

Poslanec A. S. Mike Monroney iz Oklahome je rekel, da bo zadevo poročal v poslanski zbornici. Rekel je: "Ako je v veljavi sistem po točkah, se ga bomo držali. Po zraku naj se prevažajo vojaki z velikim številom točk, bolni in ranjeni. Razočaran sem, ko sem slišal, da je armadno poveljstvo dalo prostore poklicnim nogometnim igralcem na škodo zaslužnih veteranov."

"Glas Naroda"

("VOICE OF THE PEOPLE")

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Sakser, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
218 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

52nd YEAR

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRUŽENE DRŽAVE IN KANADO:

\$7.-; ZA POL LETA - \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.-

ZA JUGOSLAVIJO - \$8.- LETNO; \$4.- ZA POL LETA

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izven sobote, nedelje in praznikov.

"GLAS NARODA," 218 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: CHelsea 3-1243

Lastninska tajnost

Združene države, Anglija in Kanada, Inc., so edine in izključne lastnice atomske sile med takozvanimi zapadnimi zavezniki.

Dočim so tajnosti atomske sile znane tudi drugim državam našega malega sveta, je pa tajnost sorazmerna lastnikov letnice tega dvo-bilijonskega podjetja zapadnikov resnično povsem tajna. Prvotno se je glede te zadeve objavilo poročilo, da so samo Združene države vložile v to podjetje dva tisoč milijonov dolarjev, in ker so ameriški davkoplačevalci vsaj nominalni delničarji tega podjetja ali korporacije, bilo bi pravilno in tudi naravno, ako se jih obvesti, kako velike svote sta Anglija in Kanada vložili v to podjetje, oziroma koliko sta ti dve deželi plačali za delnice tega podjetja tedaj, ko se je podjetje ustanovilo.

Podjetje, katero ne objavi števila prodanih delnic in sorazmernega števila svojih inozemskih delničarjev, je dokaj čudno podjetje. Javnost je namreč upravičena izvedeti so li zgoraj omenjene tri stranke vložile v podjetje jednake svote denarja, ali pa se je podjetje ustanovilo tako, da so Združene države lastnice 99 odstotkov vsega podjetja, dočim sta Kanada in neznatna Anglija prispevali le po 1% vsaka.

V naši javnosti prevladuje mnenje, da je izdelovanje atomskih bomb le mali del bodočega poslovanja novega podjetja, dočim bode izdelovanje strojev, ki bodo rabili atomsko pogonsko silo, glavni del vseh naprav tega, za sedaj tako tajnega podjetja. Izdelovanje atomskih bomb bode vsekako omejeno in deloma netrajno, toda uporaba atomske sile v svrhu napredka obrti, je izredno velike vrednosti in mnogo večjega pomena, kot pa izdelovanje bomb v svrhu olajšanja in povečanja vsestranske moritve nedolžnih ljudi vsakdanje kakovosti, ki nikdar ne povzročijo kakšne svetovne vojne.

Resimo, da je zgoraj omenjena družba Združenih držav, Kanade in Anglije izključna lastnica in varovanka atomske sile za obrtno potrebo, — nastalo je sedaj za to družbo vprašanje, kako bode treba zabraniti uporabo atomske sile v svrhu napredka obrti, potem mora imenovana družba nastopiti v javnosti pod znakom obrti, ki je postala javna last, ali pa mora svoje poslovanje prepustiti kakemu zasebnemu kartelu, ki bode posloval pod znakom "zasebnega podjetja."

V ostalem je pa vojaško izkoriščanje atomske sile postalo le drugovrstnega pomena takoj, ko se je druga svetovna vojna končala pred tremi meseci, in vsi narodi sveta se sedaj bavijo pred vsem z popravami škode, katero so povzročili mednarodni karteli tekoma ravnokar minole vojne.

Naš predsednik je vsemu svetu naznanil, da se ni treba bati, da bode rabil atomske bombe proti kakemu narodu, da ga tako ukroti, — toda istodobno pa ni omenil mnogo važnejše vprašanje: kaj naj se ukrene glede uporabe atomske sile v svrhu napredka obrti.

Attleejevo molčanje glede bodočnosti atomske sile je izredno značilno. Attlee je namreč povodim volitev v Angliji povdarjal, da bode vsa velika podjetja v Angliji spremenila tako, da bodo postala last vsakega prebivalstva. In ako bode sedaj deloval na to, da postane atomska sila last vsakega zasebnega podjetja na podlagi "free enterprise", postalo bode njegovo stališče zelo težavno, ker v tem slučaju mu njegovi volilci ne bodo več verovali in ga bodo enostavno odstranili iz javnosti, ko pride zopet do volitev.

Toda tekoma posvetovanj med predsednikom Trumanom in Attleejem izkoriščanje atomske sile v obrtnih svrhi ni prišlo na površje in se sploh ni omenilo v našem časopisju. Časopisje tudi ni omenilo kedo bi postal lastnik tega izkoriščanja atomske sile, in tako je javnost uverjena, da je bilo "atomsko vprašanje" le nekaj krinka, pod katero se skrivajo neizmerni in nikdar plačani dolgovi male Anglije, katera nastopa v javnosti kakor — petelin na gnoju v svojem domišljanju, da je v resnici kaka "velesila".

MARTIN POTOKAR PREMINUL

Chicago. — V ponedeljek 12. nov. je umrl v predmestju Lyonsu splošno poznani in spoštovani Martin Potokar v starosti 76 let. Martin je bil med ustanovitelji SNPJ in posebno poznan starejšim pionirjem, katji v jedrni se je živo udeleževal od vsega začetka in jo pridno pomagal oblikovati v njenih formativnih letih. Bil je njen drugi glavni predsednik, potem pa njen glavni blaginjak do pittsburske konvencije leta 1915. Bil je tudi ustanovitelj društva Slavije št. 1, gibanju in napredni delavski iz katerega se je porodila jednota, in njegov certifikat nosi št. 9. Njegova gostilna na bivši

Center Ave. (v stari naselbini) je bila sploh zbirališče in središče ne samo enotnih pionirjev, marveč tudi slovenskega delavskega gibanja v tej deželi. Martin je bil namreč tudi zavezanec, delavec, zvest delavskim principom do smrti in kreme-nit značaj. Pri njem se je rad ustavil vsak delavski agitator, ker je v njem dobil dobrega prijatelja in tovariša. Martin je bil posebno vnet za unijsko gibanje in za SNPJ, sploh naklonjen vsakemu naprednemu gibanju in napredni delavski misli. Zadnja leta je bil v pokoji, toda za jedrno se je želel zanimati in rad prihajal na

Kako so nas za nos vlekli

Pot me je nanesla na Fifth Avenue, na našo peto cesto v New Yorku. Lepa je ta cesta. Jože Rems, ko je bil še v New Yorku, je na prvi spomladanski dan oblekel svoj beli "laj-belč", s katerim je šel pozdravljat boginjo Vesno na Peto cesto.

Na tej slavni cesti je imel svoj glavni urad tudi Jugoslovanski informacijski center, hišna številka 812.

Iz te hiše so pošiljali v slovenski svet v Ameriki lažnjiva poročila.

Dne 12. aprila 1943 je prišla vest s sledečim naslovom:

"Jugoslavlani pripravljani na invazijo"

"Včeraj je pristalo na La Guardia Field letalo American Export Airline s 15 potniki iz Velike Britanije. Med njimi se je nahajal Fran Gabrovšek, član komiteja jugoslovanske vlade v izgnanstvu, ki je prišel v Ameriko za TRI MESECE, da se posveti povojnim problemom.

G. Gabrovšek je izjavil, da je armada Draže Mihajlovića pripravljena na udar proti silam osi, ki jih obkrožajo; udarila bo kakor hitro se bo začela zavezniška invazija Evrope. — Dodal je tudi, da so poročila o fricijah med silami generala Mihajlovića in jugoslovanskimi partizani pod komunističnim vodstvom pretirane; spori nima jo onega ostrega značaja, katerega jim pripisujejo."

G. Fran Gabrovšek je duhovnik Franc Gabrovšek, eden glavnih funkcionarjev Zadrugne zveze in Zadrugne gospodarske banke v Sloveniji. Rekel je, da ostane tukaj tri mesece. — Laž! Da bo invazija. — Laž! Da niso bile fricije ostre. — Laž. Da je Mihajlović obkrožal sile osi, zopet laž. — Tako je lagal slovenski duhovnik.

Dne 2. junija 1943 je zagledala beli dan sledeča novica:

"Izjava glede življenja kralja Petra II."

"V današnjih ameriških listih je objavljen dopis iz Londona, nanašajoč se na vesti o poroki kralja Petra II. z grško princezino Aleksandro. Glasom tega dopisa je nj. vel. kralj potrdil, da je njegova ženitev odložena do konca vojne."

Gorostasna laž. — Kralj tega ni nikoli potrdil. Resnica je, da so mu ministri, stari izrabljeni filozofi, vedno branili s tako silo, da se je fant jokaj pred njimi. Zmagal je fant, do bil punco, ki je rodila, ker laž je imela kratke korake. Pokazal jim je, da je on: Mi Peter II. po milosti božji in volji naroda kralj Jugoslavije. (Nikdar več!)

Dne 1. aprila 1943 je iz hiše številka 812 prišla vest.

"Vest iz Ljubljane"

"Italjanske oblasti se boje, da ne bi osvobodilna fronta začela v Sloveniji nove akcije in se radi tega objavile poziv naj njene in na delavske priredbe. Bil je enotni in delavski pionir v pravem in najboljšem pomenu besede.

Rojen je bil v Krški vasi na Dolenjskem. Zapušča ženo, tri sinove, hčer in štiri vnuke.

Give Now
NEW YORK NATIONAL WAR FUND

slovljen ljubljanskemu prebivalstvu, naj ovadi in preda oblasti vse "zločince".

Na žalost, zahtuje razglas, dobivajo zločinci preveč podpore s strani ljubljanskega prebivalstva. Pomislite, kaj se dogaja v mestu: Komunisti izvršujejo ob belem dnevu svoje zločine, a ljubljanska mladina je navdahnjena s takim duhom, da zločincem pomaga in jim pripomore do tega, da izginejo brez sledu.

Kadar jih zaslišujemo, nam meščani na kratko izjavljajo: Ako so ga ubili, je pač zato, ker je bil izdajalec. Posledica takih nespametnih odgovor je, da morilec vedno uide."

Spet laž! To niso bili zločinci, komunisti, ubijalci in izdajalci ampak — partizani.

Dne 2. junija 1943 razveseljiva vest, pesek v oči:

Partizani in četniki so se združili

"Švicarski listi poročajo iz Budimpešte, da sta se med tem časom obe frakciji jugoslovanskih patriotov, ki se bore proti osi, partizani in čete Mihajlovića, združili. Poročila pravijo, da so se partizani umaknili v ozemlje, v katerem se nahaja Mihajlović; to se je zgodilo o priliki obče ofenzive osi v Bosni, Hercegovini in črni gori."

Kako podla laž.

Dne 11. avgusta 1942 čita mo:

Jugoslavlani zahtevajo drugo fronto

"Jugoslovanski krogi v Londonu so dobili od generala D. Mihajlovića sledečo vest: —

Predpogoji za drugo fronto v Evropi so zelo ugodni, kajti že več kot eno leto obstoja druga fronta, ki drži več kot 30 osiščnih divizij. — Ta druga fronta leži v sruu Jugoslavije, kjer neprestano ČETNIŠKO delovanje zaposluje 17, laških, 7 bolgarskih, 4 nemške in 6 madžarskih divizij."

Kako umazana laž. Mihajlovićevi četniki so streljali partizane ter pomagali Nemcem in Italjanom.

Dne 9. septembra 1942 smo čitali govor očeta Bernarda Ambrožiča, ki je govoril ob proslavi obletnice rojstnega dne kralja Petra II. v katoliški cerkvi sv. Cirila in Metoda v New Yorku:

"V dne, ko se pod vplivom sovražnega tujca skuša spraviti v pozabljenje vsaka druga vez: skupnost krvi, skupnost jezika, skupnost kulture, skupnost sinovstva božjega, celo skupnost najbolj vsakdanje človeške pameti — je kar najbolj dobrodošla vsaka vez, ki utegne kakor koli pomagati nazaj k razbiti skupnosti. In ena taka vez je brez dvoma kralj Peter II. ki ni morda le kralj Srbov, ali kralj Hrvatov, ali kralj Slovencev, ampak je in ostane kralj Jugoslavije."

To je govoril pater Ambrožič, Kristusov svečenik, ki je dolro vedel, ob kakšni lažeh se je vodila propaganda iz hiše 812.

Vse za 30 srebrnikov.

Partizan.

Kupujte Victory Bonds potom Pay-Roll Savings Plan.

Pisma iz Evrope

IZ RADOMLJE PRI DOMZALAH

Minka Žihed iz Cleveland, Ohio, je prejela pismo od svojega brata Ljotza Godeša iz Radomlje pri Domžalah. Pismo v prepisu se glasi:

Radomlje p. Domžalah, 21.9.45
Draga sestra in ostali! — Zvedel sem, da si pisala domov, ali vem pa ne, kako je z teboj nadalje. Grem malo domov za par dni k moji družini, medtem bom pa obiskal še mater in sestro Marjeto. Vem, da Te zanima, kako je znano, na pa sedaj že gre, preboleli smo glavne težave, tako, da smo se osvobodili.

Dolga je bila ta borba, ali končno smo jo dokončali. Jaz sem bil zaprt dne 29. julija leta 1942, in pozneje kmalu odpeljan v internacijo na zloglasno otok Rab. Tam je bilo gorja in lakote ne popisno. — Kako so nas na vse načine mučili. — Fašistični rablji, kako narčno so mislili in imeli namen pokončiti zavedno slovensko ljudstvo.

Družina mi je bila ostala doma, tako da je bila vsaj ta doma in mi je pozneje pomagala z paketi, da so me obdržali pri življenju. — Pomirilo jih je od glada na Rabu — 4600. Vseh skupaj, pa nas je bilo tam 13.000.

Po razpadu Italije, sem se pridružil k Partizanom, in sem tam užival svobodo in se junško boril proti nemškemu osvobodcu in domaćim izdajalcem. Prepričani smo bili, da bomo zmagali, pa če tudi poginemo za svobodo in za boljša bodočnost vsega svobodomiselnega slovenskega naroda.

Hude so bile borbe, z nadčloveškimi napori smo vedno znogovali, čeravno so nam zadali domači izdajalci največ gorja, — uničili nam tako rekoč vso domovino, — požgali domove, opustošili polja. Kljub temu pa smo še ostali in če ravno smo v slabem stanju, bomo se kmalu dvignili.

Postal sem Komisar I. bat. Notranjskega odreda; pozneje sem od prehlada, ležanja vedno na zemlji obohel na glavo, in na levo uho oglušil. — ali samo, da slišem še na desnega. Sedaj sem še v naši armadi. Instruktor sem v šoli Narodne milice pri okrožju Ljubljana, in imam šolo v Radomljah pri Domžalah. Imam se še dobro za te čase. Domov grem vsak mesec za par dni, in upam, da poprej, ko bom dobil odgovor od Tebe, bom že z vsem doma in bom zopet šival, ako ne, bom pa svobodno obdeloval kmetijo. "Samo, težko bo en čas dokler ne bo orodja, kjer skedenj so mi zapalili Švabobranci in tako mi je tudi orodje zgorelo, čeravno ga ni bilo dosti. Zdravi smo hvala Bogu vsi, otroci so mi že odrasli, imam dva Marinko in Nikota. Kako pa kaj z teboj, Tonetom ter otroki? Prosim Te, daj mi kaj pisati.

Oče nam je umrl 14. februarja, leta 1942. Žihere je še živ, tudi pri njemu se večkrat oglašim. Njihova hiša je tudi nekoliko razbita od granat. Cerknica je vsa požgana in razbita, tako tudi Grahovo je bilo bombardirano od Nemcev. Pismo v Žirovnici pa je požganih 8 stanovanjskih hiš, in 48 gospodarskih poslopjev. Moja hiša je še ostala nepoškodovana, tako, da vsaj lahko biva družina pod streho. Za enkrat nam ne manjka drugega kakor obleke. Ako imaš kaj od matih, če se bo uredilo, ako ne bo pošta draga, Te prosim, pa mi pošlji, kar boš mogla poslati. Obleke in obutve nam vsem splošno primanjkuje. Ljudje so dobili tudi že nekaj obleke iz Amerike, ki je bilo poslano po Rdečemu križu, oziroma Rdeč križ z tem upravlja, tam pa mislim, v Ameriki, imajo nabiralne akcije za Jugoskavijo.

Tako sem Ti nekoliko preočil mojo pot v tej borbi, ali upamo, da se kaj takega ne bo več povrnilo k nam. Oblost imamo dobro in tudi trdno; še bolj jo bomo pa utrdili z sedanjimi volitvami. Hočemo republiko, nočemo kralja.

Smrt fašizma, — svoboda narodu!
Vas vse skupaj lepo pozdravlja.

Godeša Alojz.

GABRCE PRI TRSTU

Maurille, N. J. — Cenjeni urednik "Glasa Naroda": Prosim Vas, da bi priobčili teh par besedi od moje strani: —

Dragi mi moji rojaki Gaberci! — Sporočam Vam, da sem dobila pismo iz Trsta od moje nečakinje. Pisala je 14. septembra, jaz sem ga sprejela 23. oktobra. Poslano je bilo po registrirani pošti, ima 14 znamk, in ni bilo cenzurirano. Piše: — Zlata moja teta in stric, pa moje sestrične nepoznane. Človek nima take močne roke in ne takega papirja, da bi se dalo popisati te strašne grozote, katero smo videli in prestali. Kaj se je vse tu godilo. Ne vem kako, da sem ostala še pri življenju; sam ljub Bog in Angel Varh so me varovali. Smo vsi živčni bolni, ker je vsega pomanjkanja in ogromna draginja. —

Nadalje piše, da ni na domu, ker nima ne matere ne očta, ne doma. Vsi so že zdavno umrli. Piše tudi, da v moji rojstni vab Gaberji, Vipavi, so Nemci vsa dekleta in mladenice pretepli in so jih odpeljali, Bog ve kam. Nečakinje piše še mnogo drugih stvari, pa ker sem že 5 tednov bolna, ne morem vse napisati. Dragi mi moji rojaki, vi me ne poznate, kdo to piše, ker ste se vsi potem rodili, ko sem jaz zapustila rojstno hišo. Prej sem sem pisala Zavniki. — Mary Francetić.

RAZGLEDNIK

ODLOMKI IZ DOMAČEGA ČASOPISJA

"The Sun" v našem mestu se bavi z debatami v Washingtonu glede združenja vojske in mornarice pod skupnim poveljništvom in vprašuje: "Če približujemo zopetni vojni?" in pristavlja da ta "vojaška panika" pomenja — povojno mrzlico...

"Mirror" v New Yorku poroča, da se angleškemu ministru inostranih del, Bevinu, Nemci smilijo, ker bodo morali tekom zime stradati, da pa Bevin pri tem niti z eno besedo ne omenja — lakote na Grškem, kjer vada — Anglija, ter pristavlja: "We must now make the world safe for Democracy..."

"World Telegram" v New Yorku razpravlja o pogovorih, ki so se vršili med Trumanom in Attleejem glede atomske bombe, in pravi, da prava nevarnost ne preti radi atomske bombe, temveč od vedno naraščajočega nesoglasja in medsebojnega nezaupanja "velikih treh", katerim — Rusija ne zupa...

"Chicago Sun" se bavi z Stalinovo odsotnostjo iz Moskve in njegovo doždevno boleznijo in pristavlja, da se Stalin prisrčno smeje, ko vidi v kako velikih skrbah so zapadne vlasti radi njegovega — slabega zdravja...

"The News" v New Yorku pravi, da je Evropa sedaj na slabšem, kakor je bila pred 27 leti, ko se je končala "vojna za končanje vojn", kajti tam, v Evropi, vlada lakota, ki je podlaga vsem nemir, in UNRRA ne posluje, kakor bi morala poslovati...

Isti list tudi svetuje, da mora naša republika dobiti mnogo vojaških postojank in središča na Atlantiku in Pacifiku in da mora vzdrževati največjo vojno mornarico na svetu, kakor tudi letalstvo in veliko stalno vojsko in da mora podpirati znanstvene preiskave in izume ter vzdrževati po vsem svetu — ogledušvo... Imenovani list namreč ne more verjeti, da je svetovni mir nekaj, kar je "mogoče"...

"The Daily News" v New Yorku pravi, da mora naša vlada najeti kar po dva tajna ogleduha za vsako atomsko tajnost, katero ima ostali svet na razpolago...

AUTOGRAPHED COPIES of Louis Adamic's BOOKS

available for gifts to your friends—for your own library shelves

JUST PUBLISHED:

A NATION OF NATIONS

A new, thrilling view of the real America and all the citizens of our nation. Based on seven years research, readable as a fine novel. \$3.50

OTHER BOOKS BY LOUIS ADAMIC STILL OBTAINABLE:

MY NATIVE LAND

"... It proves that an enduring world peace hinges upon an entirely new Yugoslav state, built from the bottom up." (Chicago Sun). \$3.75

THE NATIVE'S RETURN

A best-seller of 10 years ago, now generally considered a modern classic, this is the author's first book about his native Yugoslavia. Now in the 24th edition. \$2.75

FROM MANY LANDS

"An epic in the heroic sweep of its material, From Many Lands is among the great books of our day." (N. Y. Times) Awarded 1941 Annisfield Prize, 14th edition. \$3.75

TWO-WAY PASSAGE

In its 12 edition. — Many well known people have commented favorably on this book. "It opens vistas!" \$2.50

MY AMERICA

Nearly 700 pages of closeup on our American life: "the most comprehensive volume on the current United States." Required reading in many colleges, 14th edition. \$4.00

WHAT'S YOUR NAME?

The comedy and tragedy of "foreign" names in America. Some of the author's best writing, most in story form. \$2.50

LAUGHING IN THE JUNGLE

In Laughing in the Jungle, "Louis Adamic touches greatness as a story-teller." \$3.50

THE HOUSE IN ANTIGUA

The story of one of the oldest and grandest private dwellings in the Western Hemisphere in which Mr. Adamic spent a few weeks in 1937. \$3.50

You can place your order with:

"GLAS NARODA" (Book Department)

216 West 18th St., New York 11, N. Y.

Vesti iz slovenskih nasebina

Dopisi so nam vedno dobrodošli, ker zanimajo vse naše čitatelje in se z njimi naši rojaki takorekoč med seboj pogovarjajo.

POSŁANIK SIMIĆ AMERIŠKEMU TISKU

Sredi novembra se je jugoslovanski veleposlanik Stanoj Simić povrnil na svoje mesto v Washington. — Bil je v Jugoslaviji deset tednov ter je bil tudi član jugoslovanske misije, ki je z podpredsednikom vlade Edvardom Kardeljem na čelu zagovarjala jugoslovanske interese glede Trsta, Slovenskega Primorja in Istre na konferenci zunanjih ministrov v Londonu.

Veleposlanik Stanoj Simić

Dne 15. novembra je za časnikarske poročevalce izdal naslednje izjavo:

"Razočaran sem bil, ker sem radi nepreprečljivih vzrokov moral biti odsoten deset tednov od svojega dela v Washingtonu. Z velikim veseljem sem pričel vršiti svoje opravke, želeč, da čim več pripomorem do popolnejšega sporazumevanja med Ameriko in Jugoslavijo. V tem oziru nosi časopisni tisk zelo težko odgovornost. Upam da bo čedalje več ameriškim poročevalcem moglo obiskati Jugoslavijo in se na lastne oči prepričati, kako se dežela obnavlja iz grozovitega opustošenja, ki ga je povzročila zadnja vojna, in kako naši ljudje mislijo in čutijo o novi demokratični obliki vlade, ki jo sedaj postavljajo. Kot vam je že znano, so inozemski poročevalci dobrodošli v Jugoslavijo, kjer danes ni cenzure. Jugoslavija je bila prva država v Evropi, ki je ukinila vojno cenzuro za novinarska poročila.

Upam tudi, da se bo kmalu uredila polna in svobodna izmenjava pošte med ljudmi teh dveh držav. Na žalost moram reči, da gredo vsa pisma iz Jugoslavije za Ameriko najprej v Italijo, kjer so podvržena ostri cenzuri, in v največ slučajih, če ne vseh, so za to cenzuro uposleni nekdanji četniki, kojih sovraštvo do pokreta Narodno osvobodilne fronte vam je vsem znano. To je, kot da bi pisma iz Francije za Združene države bila najprej poslana v Španijo, kjer bi jih cenzurirali ubežni člani bivše vlade iz Vichija. Sigurno sem, da razumevate, da to ustvarja podlago za nesporazum in frikcijs.

V zvezi s tem bi rad opozoril na zavitke s hrano, obleko in drugimi nujnimi potrebščinami, ki jih posamezniki v Ameriki pošiljajo svojim prijateljem in sorodnikom v Jugoslavijo. Ti ne prihajajo na svoje cilje. Kakih 10.000 teh zavitkov, poslanih po pošti, je odšlo iz Amerike na istih ladjah, ki vozijo material od UNRRA za Jugoslavijo. Znano nam je, da so te parcele bile izložene s parnikov v italijanskih pristaniščih. Znano nam je tudi, da te parcele niso dospele na svoje mesto v Jugoslavijo. Ni nam znano, kje so sedaj ali kaj se je z njimi zgodilo.

(Poznani Avgust Kollander iz Clevelanda je sporočil v Enakopravnosti 12. novembra, da je sprejel sporočilo iz Ljubljane 12. novembra, da je v Ljubljano dospelo 3200 nepoškodovanih zavitkov, ki so jih

MALO TEGA, MALO ONEGA

Piše IGNAC MUSICH

BROOKLYN, N. Y. — Dopisniki B. S. bi rad pojasnili razliko med mojim izrazom in izrazom, ki ga je ona rabila v kritiki, kar se je tikalo mojega dopisa v "Glas Naroda". Kritika je z veseljem sprejeta; tudi potrebna ker odpira in razširja pogled v smeri, ki smo zainteresirani vanje. Toda včasih se pa izraz ne vjema, dočim je želja izraziti se v pravi smeri; resnična in obenem tudi potrebna. Kljub temu, da vem, da dopisnica ni imela slabega namena, ko je tako zapisala; pa smatram potrebno, da ponovim in primerjem oba izreka, da ne bo kdo, ki ni čital mojega izraza, dobil utisa, da je res bilo tako zapisano. Ona zapiše sledeče: "Mr. Musich, jaz se ne strinjam z Vami, da je tako težko ali sramežljivo prositi za stvar, ko je v korist tisočim in vsaki Amerikancu, koliko je Jugoslavija žrtvovala s človeško krvjo in domačinimi ognjišči in da so naši junaki bili prvi kateri so si upali udariti Hitlerja in Musu v obraz."

Moj stavek se je pa glasil takole: "Pred vsem je treba povdariti, da bi bilo se precej več, ko bi se vsi zavedli svojih dolžnosti in ko bi mogli pozabiti v takih slučajih na sramežljivost, ki nam je, skoro bi rekel prirojena."

Torej kot vidite, ni tako hudo, kot se je na prvi pogled

videlo. Nekaj pa mora biti resnice v tem; ker jaz si ne morem drugače tolmačiti in mi je zelo težko vzeti za dejstvo, da so med nami ljudje naše krvi, ki imajo ljudi tam — ali pa če jih nimajo in jim je deveta briga, kaj se pripeti temu ljudstvu doma ali koliko jih umrje od lakote, prezebanja in raznih bolezni, katere jim je nakopala vojna in prav nič po njih krivdi. Če bi zanikal, da ni nobenega, bi ne bilo pravilno, ampak tisti niso toliko zoper to ali ono, kot so za se — edino za se in bodo za se: edino za se, dokler bo kaj življenja v njih. To pa zato, ker ne znajo drugače biti. Oni imajo svoj svet, v katerem živijo: svoje prijetnosti in se smatrajo vsaj za tenčico boljše od nas navedenih. Če je tako res, ali če se varajo, jaz ne bom o tem odločal. Dejstvo je, da nočejo skupnosti in sodelovanja in trpi pa vsled tega le narod doma — in nihče drugi.

In kar se tiče prvotnosti, ko so naši prvi udarili v obraz Hitlerja in Mussolinija, je pa stvar strašansko bolela; posebej nekatere, ki so nekako podlegli sijaju nemštva in slava, ki jo je Hitler nosil domov, kar na debelo, jih je pa še bolj očarala — ne mogoče, da bi sovražili Slovence, ampak ljudje so Nemce in nemški napuh bolj, kot svobodo domače grude ali prostost domačega ljud-

stva. Izgledalo je nekako tako kot bi osla paril z elefantom in poskušal dobiti z tega polnokrvnega konja dirkača. In ko pa si je elefant zlomil nogo, se je pa oslu porosilo oko, ker ne bo dirkajočega konjčica.

Pa kaj zato? Vsa tista slava in vse tisto hrepenenje, z blaženostjo vred, se je skisalo in tako popolnoma skisalo, da bodo, počasi morali navaditi želodec na novo jed. Nič preveč ne diši še sedaj; pa jih bodo počasi tako navadili, da bo želo za silo, če se jim ne bo kar naravnost priljubila. Čas je zelo dober zdravnik.

Zadnje nedeljo, so imeli tam volitve. Zmagal je Tito, kot se je pričakovalo. In sedaj tu v Ameriki časopisi ne vedo, kaj bi počeli. Volitve so bile in volilo se je tajno; vsak je volil kakor je hotel. Sililo se jih ni, kaj naj volijo in strašilo se jih tudi ni. Torej tega ne morejo kritizirati in tudi ne poskušajo. Čital sem v Times-u, da, kakoršen je že bil položaj; "volitve so bile tajne in mirne — najboljše volitve, v zgodovini Jugoslavije. Ne slabše, pač pa mnogo poštenje, kot one leta 1938."

Seveda volilna lista je bila samo ena, ker je bila opozicija na sedeči stavki, a kaj drugega pa je bilo storiti, če jo niso postavili?

Zakaj jo niso postavili, tudi tukaj razumejo še precej dobro. Zato, ker bi se samo v zobe dali in bi bilo glasov takomalo, da je boljše, da jih ni

NA POTOVANJU

Chisholm, Minn. — Cenjeni urednik "Glasa Naroda". — Ker sem bila naprošena, da naj poročam v "Glas Naroda", kako sem se imela na mojih tveh tedenskih počitnicah, zato hočem o tem poročati. Od doma sem šla 1. novembra z vlakom do Dulutha, od tam pa ob

nič — se vsaj lahko reče, da jih zato ni bilo, ker ljudje niso imeli priložnosti voliti za opozicijo. Ni bilo imen, za katere bi volili; in to vsaj malo obloži obupno stanje reakcije.

No pa svet ni bil ustvarjen v enem dnevu. Brez skrbi smo lahko, da bodo tudi Jugoslavlani znali dati tako svobodo, kar se tiče volitev, kot jo da naša nova domovina. Le časa jim je treba in ko bi bili mi na mestu Jugoslavije, bi mogoče še tako prostih volitev ne bilo, kot so jih imeli tam. Jugoslavija je šele stopila v svobodo in je morala plačati zelo visoko ceno zanj; pa se je upala stopiti na pot demokratičnih procesov — kar čez noč pa ne more odpreti vrat na široko da bi se udrila k koritu stara, puhla in izpridena drhal, ki je izzemala ljudstvo in se pitala, med tem, ko je narod ječal pod težkim bremenom.

Opozicija je imela le en načrt; ta načrt je bil — nazaj na stara mesta in drugo se bo pa samo od sebe uredilo. Narod je pa držal v roki kredo in je

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Kot primeren prispevek v spomin našega velikega vojnega voditelja

kupite POSEBNE BONDE ZMAGE

danes

Kdo pravi, da je zatemnitev končana? Ne naši bojujoči se vojaki... Kdo je rekel, da je konec bojev? Ne svojci 260.000 mrtvih Amerikancev... Kdo je rekel, da je konec vojne? Ne tisoči naših pohabljenih vojakov — ne naši fantje, ki še vedno služijo "točke" v Tokio, Berlinu in Rimu... In

poleg tega... zmaga velja našo deželo en milijon izgub, 300 bilijonov dolarjev in našega velikega voditelja, Franklina Delana Roosevelta... Naši mrtvi so storili svoj delež; naši ranjenci junaško prenašajo. Najmanj, kar moremo mi, ki živimo, storiti, je, da jim izkazemo hvaležnost!

Vaši Bondi Zmage so najvarnejša investicija sveta.

They Finished their Job Let's Finish Ours!

THIS SPACE CONTRIBUTED BY A GROUP OF PATRIOTIC NEW YORK BUSINESS ORGANIZATIONS TO THE

WAR FINANCE COMMITTEE FOR NEW YORK

ZALOSTNA VEST

Mrs. Molly Kruse, rojena Krnjev, iz Jersey City, N. J., je od svojih ljudi iz Perišča, občina Velika Dolina, pošta Jelenice ob Savi prejela žalostno vest, da je njena hčerka Katica 16. januarja 1944 umrla v bolnišnici v Ljubljani, stara komaj 20 let. Poročilo ne pove, ali je umrla za kako boleznijo ali na posledicah kake rane. Za mater je to zelo hud udarec, kajti hčerka ji je bila edino veselje in edina nada v življenju.

Užaloščeni materi naše iskreno sožalje!

IZ MINNESOTE

Buhl, Minn. — Tukaj je umrl John Spolar, rojen pred 50 leti v Towerju, Minn. Zapuščena žena, sina, ki je prišel od vojakov h pogrebu, očeta ter več bratov, sester in drugih sorodnikov. — V Gilbertu pa je umrla Mary Anna Rebovich, stara 56 let. V tem mestu je živel 38 let.

ČUDNO!... GROZOVITO!... SENZACIONALNO!

PARAMOUNTOV film, ki se čim razkriti dušo moza... ko blodi pet neodpušljivih... nepozabljenih dni... naravnost iz množice kulture o kateri so milijoni govorili v preteklih desetletjih!

RAY MLLAND * JANE WYMAN

"THE LOST WEEKEND"

Nastopijo tudi PHILIP TERRY, HOWARD da SILVA, DORIS DOWLING in briljantni zbor.

PRETRESLJIVO!... RAZBURAJOČE... NEPOZABNO!

— PRIČNE SE SOBOTO, 1. DEC. —

RIVOLI BROADWAY & 49th ST., NEW YORK

Tako sem malo popisala moje potovanje, ker so me naročniki prosili. Sedaj se pa še enkrat zahvalim vsem mojim prijateljem za postrežbo; posebno pa Mrs. Pristavec v Chicagu. Upam, da bom mogla jaz povrniti njej enkrat tukaj v Minnesoti.

Urednika pa prasim potrpljenja, ker se je moj dopis malo preveč potegnil. — Pozdrav na vse čitatelje tega lista.

Frances Lukovich

IGRALEC

IZ SPOMINOV MLADENIČA

Ruski spisal
F. M.
DOSTOJEVSKI

ROMAN

"O ne, ne morem reči, da vem, kdo vas je odkupil."

"Čudno! Rusom sem neznan, a tukajšnji Rusi bi me ne odkupili. Samo tam pri nas, v Rusiji odkupljajo pravoslavni pravoslavne. A jaz sem si mislil, da je to storil kak čudak Anglež, vsled lastnih mu muh."

M. Astlej me je poslušal začudeno. Menil je nemara, da me najde potrtega in pobitega. "Zelo me veseli, ko vidim, da ste si ohranili popolno nezavisnost duha in celo veselost," je rekel precej nejevoljno.

"To se pravi, v svoji notranjosti škripate od srda, da nisem potr in ponižan," sem rekel s smehom.

Ni me takoj razumel, toda potem se je nasmešnil.

"Prija mi vaše opazke. Spoznavam po njih prejšnjega, starega, umnega, navdušenega in zajedno ciničnega prijatelja svojega. Samo Rusi morejo hkrati hraniti v sebi toliko nasprotij. Človek res rad vidi svojega najboljšega prijatelja ponižanega pred seboj. Ponižanje je največkrat podlaga in temelj prijateljstvu, kar je stara, vsakemu umnemu človeku znana resnica. Toda v tem slučaju, bodite uverjeni, me iskreno radosti, da niste pobiti. Povejte, ali ne nameravate opustiti igranja?"

"Vrag je vzemi! Takoj je pustim, samo da ..."

"Samo da še enkrat dobim? Tako sem si tudi mislil, ne govorite o tem dalje — vem — rekli ste to nehoti, torej ste povedali resnico. Ali se razum igranja bavite še s kakim drugim poslom?"

"S prav nikakim!"

Začel me je izpraševati. Ničesar nisem vedel, kajti niti časnikov nisem več čital in ves te čas nisem odprl ne ene same knjige.

"Odreveneli ste," je dejal. "Niste se odrekli samo življenju, interesom splošnim in lastnim, dolžnostim državljanstva in človečanskim, prijateljem svojim, (in imeli ste jih), niste se odrekli samo vsakemu smotru in cilju razum dobika, odrekli ste se celo svojim spominom. Spominjam se vas v burnem in silnem trenutku vašega življenja, toda prepričan sem, da ste pozabili vse tedanje dobre utise. Vaše sanje, vaše sedanje, istinite želje ne gredo preko par, impair, rouge, noir, dvanajst srednjih itd. To je moje mnenje."

"Dovolj, m. Astlej; prosim, ne vznemirjajte spominov!" sem vskliknil nevoljno, skoro srdito. "Vedite torej, da prav ničesar nisem pozabil; le začasno sem zapodil vse to iz glave, čelo spomine dotlej, dokler ne izboljšam korenito svojega položaja. Tedaj ... tedaj, boste videli, vstanem od mrtvih!"

"Vi boste tu še čez deset let," je rekel. "Staviva, da vas na to spomnim, ako bom še pri življenju, evo tu, na tej klopici."

"Dovolj, dovolj bodi tega," sem mu posegel v besedo. "In da vam dokažem, da nimam tako slabega spomina za minolost, dovolite, da izvem, kje je sedaj Pavlina? Ako me vi niste odkupili, tedaj me je gotovo ona. Od onega časa nimam od nje nikakih vesti."

"Ne, o ne! Dvomim, da bi vas ona odkupila. Sedaj je v Švici, in veliko uslugo mi napravite, če me nehatе povpraševati o miss Pavlini," je rekel odločno in celo jezno.

"To pomenja, da je tudi vam zadala hudo rano!" sem se zasmehal nehoti.

"Miss Pavlina je med vsemi nad vse spoštovanj vrednimi najboljšimi bitje; toda ponavljam, da mi naredite uslugo, če nehatе povpraševati o miss Pavlini. Nikdar je niste poznali in izgovarjanje njenega imena po vaših ustih smatram za razžalitev npravnstvenega čuta svojega."

"A tako! Pa nimate prav. Pomislite vendar, o čem naj govorim z vami, če ne o tem. Saj v tem obstajajo vsi naši spomini! Ne vznemirjajte se; saj ne zahtevam od vas, da mi odkrijete svoje notranje, skrivne zadeve ... Zanimam se samo, da se tako izrazim, za Pavlinin sedanji zunanji položaj, za to, kako se počuti. To se lahko pove s par besedami."

"Izvolite, toda pod pogojem, da se zadovoljite s temi par besedami. Miss Pavlina je bila dolgo bolna in še sedaj je bolna. Nekaj časa je živela z mojo materjo in sestro v severni Angliji. Pred letom in pol pa je njena babica — pomnite, ona blazna ženska — umrla in ji zapustila, osebno nji, sedemstoč funtov premoženja. Sedaj potuje miss Pavlina skupno z družino omoženih sestrre moje. Njen mali brat in sestra sta tudi preskrbljena po oporoki babičini in se vzgojnjeta v Londonu. General, njen oče, je umrl pred mesecem dni v Parizu vsled kapi. Mlle Blanche je z njim lepo ravnala, toda vse, kar je podedoval po babici, je še pravčasno utaknila v svoj žep ... To je vse! ..."

"A des Grieux? Ne potuje-li tudi on po Švici?"

"Ne, des Grieux ne potuje po Švici, in sploh ne vem, kje se nahaja. Obenem vas enkrat za vselej opominjam, da se ogiblujete podobnih opazk in grdih domnev, sicer boste imeli opraviti z menoj!"

"Kako? Brez ozira na prejšnje prijateljske odnose?"

"Da! Brez ozira na prejšnje prijateljske odnose?"

(Koniec prihodnjic.)

MALO TEGA, MALO ONEGA

(Nadaljevanje z 3. strani.)

potegnil, ter prekrižal načrt; in zdaj je pa križ in velik križ, ker je narod rekel; ničevol!

Ne jokajmo preveč — saj ne bodo lačni. Če pa bodo, naj gredo pa v Ameriko, kot smo šli mi — s trebuhom za kruhom in če bodo pri volji prijeti, bo že nekako šlo. Saj veste kako je bilo z nami. Noben ni našel tistega drevesa, na katerem so rastle dolarji — si ga kar zastoj iskal.

Našli smo pa delo in potem je pa že šlo, kot pri vseh drugih.

V svoji koloni, v "New York News", piše Danton Walker: "Kraljica Marija, mati kralja Petra iz Jugoslavije, je naprosila britske častnike za pomoč, da dobi nekaj denarja od svojega kraljevskega sina..."

Hm; izgleda, da so si postavili tudi tam neke vrste omejitve ali pa mogoče, da so pričeli spoznavati, da studenec, ki je nosil zlato v njih žepu po časi izginja. No pa v krušne vrste jim še ne bo treba, ker \$35,000 na mesec za družino če količak špara — s skromnim gospodarstvom, bodo že potegnili nekako. Marsikateri Jugoslovanci ali jugoslovanska družina ni imela toliko dohodkov v sto letih. In če bi jim, kljub vsem primankovalu — kaj pa je narobe z dedom? Pa naj bo delo ene ali druge vrste — nato moramo misliti tudi mi, drugače se kar ne je; in basta!

Od sedaj naprej, kadar se bova z našo kaj rovala za cente, ii bom kar povedal, da se kraljica/nima vsega kar hoče — kako naj potem žena navadnega delavca vse dobi?

SEJA

Forest City, Pa.—SANS-ova postojanka št. 102 bode imela svojo sejo v nedeljo 2. decembra ob 3 uri popoldne, oziroma takoj po seji društva "Zvezda" št. 372 SNPJ v dvorani "Zvon". Ker je naša domovina sedaj najbolj potrebna naše hitre pomoči, prosimo, da se vsi udeležite. — ODBOR.

New Jersey :: Help Wanted (Female)

GIRL WANTED TO OPERATE BRAIDING MACHINE
Must be over 18 and experienced. Pleasant working conditions. Apply now.
GEORGE T. FROST & SONS,
567 East 23rd St., PATERSON, N. J.
(228-234)

APPLIQUE CUTTERS
ONLY THOSE EXPERIENCED ON HIGH GRADE LINE NEED APPLY
High Pay — Vacations
Also LEARNERS
Steady work. Very pleasant working conditions. — Apply now.
MODERN EMBROIDERY
3700 Bergenline Ave., UNION CITY, N. J.
(228-234)

LINING MAKER
WANTED AT ONCE
EXPERIENCED ON LADIES COATS
Steady work. Good pay. Pleasant working conditions. — Apply now.
MARILYN COAT CO.
507 — 43rd STREET
UNION CITY, N. J.
(228-234)

OPERATORS
NEW FACTORY
MERROW & MERROW HEMMERS; also CLEANERS and CLIPPERS
STEADY WORK
HUGO S. BARON
401 Mulberry St., NEWARK, 3rd FL.
(226-232)

Operators
Experienced on SINGER, SINGLE NEEDLE MACHINES
Steady Work with Paid Vacations
Free Insurance. Music while you work.
DON'T WAIT. APPLY NOW
LOUSOME GLOVE CO.
369 Mulberry St., NEWARK, N. J.
(225-231)

VOLNEO BLAGO ZA SLOVENIJO
NAJVEČJA IZBIRA VOLNEGA BLAGA V NEW YORKU ZA MOŠKE SUKNJE IN OBLEKE. — SVILENO BLAGO ZA ŽENSKO OBLEKE. — Potem tudi PREDIVO ZA PLESTI
ADOLPH DIAMOND WOOLENS
122 ORCHARD ST., NEW YORK CITY — Tel. Orchard 4-3813-3814
Sprejemamo tudi naročila izven mesta.
(223-232)

HELP WANTED ::

HOUSEWORKER
Small 5 room apartment; 2 children; light laundry; Sleep in permanently or sleep in minimum of 2 nights weekly. Good pay. Pleasant surroundings. 1470 PARKCHESTER ROAD, Apt. 4D EAST BRONX — Pelham Bay Line to 177th St. — Phone TA 2-1445 (231-233)

GENERAL OFFICE GIRL

with Knowledge of
TYPING
DURO INSTRUMENT CO.
301 Third Avenue Brooklyn, N. Y.
(231-237)

EXAMINERS
on INFANTS & CHILDRENS
SWEATERS—Handy with needle
Steady work; good pay.
ELITE FASHION KNIT
250 Moore St., Brooklyn, N. Y.
BMT Subway 14th St. Line to Morgan Ave. Station
(230-236)

PASSEMENTERIE
TASSLE FRINGE HANDS
Highest wages depending upon ability
Paid vacations and holidays; Also Insurance and Sick Benefits after 6 months. Pleasant surroundings and overtime. — CONSOLIDATED TRIMMING CO., 27 W. 23rd St., N.Y.
(230-236)

OPERATORS
EXPERIENCED ON MERROW MACHINES
Highest Rate of Pay. — Steady Work
LIVINGSTON MILLS
304 EAST 23rd St., 9th Floor
New York City
(227-235)

BINDERY
COLLATORS
NUMBERERS
TABLE WORKERS
EXPERIENCED
LEARNERS ALSO ACCEPTED
Good Pay — Steady Work
40 Hour Week plus 1/2 overtime
EXCELLENT OPPORTUNITY
STEWART - WARREN & BENSON
480 CANAL ST., N. Y. C.
(228-234)

COOK
TO ASSIST SERVING
3 children at school for lunch. No other extra duties. — Good home and wages.
Call mornings before 11 A. M.
BU 8-6464—1010 Fifth Ave., Apt. 3A
(228-234)

New Jersey ::

OPERATORS
"PURITAN" — ON LUGGAGE
TOP WAGES. STEADY WORK
Pleasant Working Conditions
APPLY NOW
VARIETY LUGGAGE MFG. CO.
278 Johnston Ave., JERSEY CITY, N. J. — Telephone Bergen 3-2172
(231-237)

ZIG-ZAG OPERATORS
EXPERIENCED ONLY
ON JOINING
Highest wages paid — Steady work
Apply: 49 COOPER PLACE
Between 46th and 47th Streets and Park Avenue. WEEHAWKEN, N. J.
(230-236)

OPERATORS
EXPERIENCED ON LADIES DRESSES
Top Wages. Steady Work
Pleasant Working Conditions
APPLY AT ONCE
MISS ACCARDI
77 Richmond St., NEWARK, N. J.
(230-236)

EXPERIENCED
GIRLS for LAUNDRY
WASHERS — SORTERS
& WORK ON MANGLE MACHINES
Good pay; Steady work; Pleasant working conditions. — Apply:
MR. TASHJIAN
SOUTH PATERSON LAUNDRY
840 Main Street, PATERSON, N. J.
(230-236)

Finisher & Trimmers
ON LADIES DRESSES
EXPERIENCE NOT NECESSARY
Good pay; Steady work; Pleasant working conditions. — Apply now.
CHEERIO FROCKS CO.
6 Church Street, BOUND BROOK, N. J.
(228-234)

(Male and Female)
UPHOLSTERERS
NEEDED AT ONCE
Good Pay—Steady Work—Pleasant Working Conditions
Apply: SAKS UPHOLSTERY CO.
171 MARSHALL STREET
PATERSON, N. J.
(231-237)

PAKETI ZA SLOVENIJO ::
VOLNEO BLAGO ZA SLOVENIJO
NAJVEČJA IZBIRA VOLNEGA BLAGA V NEW YORKU ZA MOŠKE SUKNJE IN OBLEKE. — SVILENO BLAGO ZA ŽENSKO OBLEKE. — Potem tudi PREDIVO ZA PLESTI
ADOLPH DIAMOND WOOLENS
122 ORCHARD ST., NEW YORK CITY — Tel. Orchard 4-3813-3814
Sprejemamo tudi naročila izven mesta.
(223-232)

DELAVKE ISCEJO

Alteration Hands

SE
POTREBUJEJO
PRIJETNE
DELAJSKE
R A Z M E R E
JAMES
McCUTCHEON
& CO.
609 — 5th Avenue
New York City
Personnel Office—Mezzanine
(near 49th)

DRESSMAKERS
EXPERIENCED ON CUSTOM MADE DRESSES
Steady Work All Year Round
Good Pay
MAJORIE CASTLE
15 EAST 53rd ST., N. Y. C.
(230-232)

FILE CLERKS
5 DAY WEEK
SALARY OPEN
ACCIDENT & CASUALTY
INS. CO.
111 JOHN ST., N. Y. C.
MR. KELLY

HELP WANTED ::

MOŠKO DELO
METAL SPINNERS
WANTED — Also
TOOL & DIE MAKERS
GOOD PAY. GOOD WORKING CONDITIONS
WEINE CO., 85 ADAMS ST., BROOKLYN, N. Y. — TR 5-0451
(231-233)

SKILLED
GLASS WORKERS
Gatherers, Blockers, Blowers on
LARGE ALUMINATING WEAR
GLEASON - TIEBOUT GLASS CO.
59-50 — 54th ST., MASPETH, L. I.
EV 7-6760
(231-237)

BOYS
TO LEARN
POLISHING and CUTTING
OF PRECIOUS STONES
FRED LEHN
11 JOHN STREET, New York City
(230-232)

AUTO RADIATOR
REPAIR MAN
Must be 1st class man — no others need apply. — Work 5or 6 day week. Plenty of overtime. — Steady job for the right man.
DAN'S AUTO RADIATOR WORKS
25 GROVE AVE., PORT RICHMOND, STATEN ISLAND — GI 2-4103
(230-236)

WATCHMAKER
Experienced only, no other need apply.
TOP SALARY FOR THE RIGHT MAN
Call FL 3-4243
GEO. A. WARD JEWELRY CO.
36-51 MAIN ST., FLUSHING, L. I.
(230-236)

METAL CASTING
on White Slush Molds
Good pay and steady work for the right man
DELANO & SON
180 WORTH ST., N. Y. C.
(230-236)

METAL POLISHER
Experienced on Brass
Steady Work — Good Pay
BUGLE CRAFT INC.
51 SEIGEL ST., BROOKLYN, N. Y. — EV 4-0757
(226-232)

SHEET METAL Workers
EXPERIENCED ONLY
ON LIGHTING FIXTURES AND LAMPS
Good pay; Steady job. — Apply
CLINTON METAL MFG. CO.
49 Elizabeth St., N. Y. C.
(229-235)

OFFERINGS TO BUYERS ::
DELICATESSENS; BARS; GRILLS
LUNCHEONETTES;
STATIONERIES;
RESTAURANTS, ETC.
Good Locations in All Localities — Bargain Prices — S H E L D ' S
172-07 Jamaica Ave., JAMAICA, L. I.
RE 9-4480
(228-234)

:: HELP WANTED

ATTENTION
Woman — Experienced **COOK** and **GENERAL HOUSEWORKER** — Live in or out — preferably in. — Own room, own radio. Good salary, excellent working conditions plus congenial surroundings. Please bring references. Call from 9 to 12 AM and 6 to 8 PM. EN 2-5408 — Mrs. H. Weinstein, 320 W. 87th St., N. Y. C. Apt. 8W.
(229-231)

HOUSEWORKER
Small Family. — Own room and bath. — Attractive salary. — Pleasant surroundings.
Call Sheepshead 3-5183
(229-231)

GIRL WANTED
FOR
4 ROOM APT.; 2 CHILDREN
FINE SURROUNDING AND
STEADY EMPLOYMENT
GOOD WAGES
TEL. DE 9-7476
(228-234)

HOUSEKEEPER & COOK
Separate room. — Must be reliable and good worker. — Excellent meals; Good home environment. Excellent salary
Tel. DE 9-6653
(228-234)

HANDKERCHIEF FOLDERS
Experienced only. Salary \$10 to start. Piece workers earn more.
Light, airy factory. — Pleasant working conditions. — Apply by calling. RE 2-9489
SUPERIOR, 105 Henry St., N. Y. C.
(228-234)

:: HELP WANTED

MECHANIC for
GENERAL SHEET METAL WORK
INSIDE AND OUTSIDE
Some Knowledge of Layout on SHEET METAL SPECIALTIES
Steady job for right man. — Apply: BERNSTEIN BROS.
191 THIRD AVE., (17th & 18th St.) N. Y. C.
(229-231)

PRESSMAN
OFFSET PRESS
25 x 38 — Black and White
MUSIC WORK
Night Shift, 4:45 PM to 12:45 AM
MAHONEY & ROESE
62 Cooper Square, N. Y. C.
(228-234)

CABINETMAKER
EXPERIENCED
WORK ON FINE CUSTOM-MADE FURNITURE
STEADY WORK; GOOD PAY
A. DEPAUL
200 EAST 29th ST., N. Y. C.
(228-234)

M R A M O R
REZALCI IN POLIRJI
STROJNI DELAVCI
DOBRA PLACA — STALNO DELO
596 FLUSHING AVE., near Marcy Ave., BROOKLYN
Phone EVergreen 8-1431
(225-231)

A-1
Sprayers
Stain and Lacquer
(RADIO CABINETS)
ARTEK - PASCOE
923 OLD NEPPERHAM AVE.
YONKERS, N. Y.
YONKERS 5-4100
(227-233)

(MALE & FEMALE HELP WANTED)
YOUNG GIRLS or BOYS
Experienced or Beginners
STENCIL CUTTERS
also General Workers in covering up on FINE GLASS SPECIALTIES. — Good pay, steady job.
VENUS GLASS
251 Elizabeth St., N. Y. C.
(226-232)

New Jersey ::
HELP WANTED — (MALE)

Machine Shop
HELP WANTED
FOR NIGHT SHIFT
1st Class PLANE HANDS
Horizontal BORING
VERTICAL MILLING
FOR DAY SHIFT
PATTERN MAKER
APPLY
RUTHERFORD
MACHINERY CO.
Herman Street & Central Avenue
EAST RUTHERFORD, N. J.
(227-233)

POŠILJANJE DENARJA
V STARI KRAJ
Sedaj je odprta denarna pošiljatev v staro domovino. Denarne pošiljatev se nakazujejo v dolarjih, v Jugoslaviji pa so izplačane v dinarjih po kurzu dneva izplačila.

ZA VSAKO POŠILJATEV DENARJA JE TREBA
izpolniti listino, na kateri mora pošiljatelj navesti ime prejemnika in če ima družino, tudi število oseb v družini in mora listino s črnilom podpisati. Po te listine pišite nam in Vam jih bomo poslali, da jih izpolnite.

DENAR S STROŠKI IN PRISTOJBINAMI POŠILJAMO SEDAJ PO NASLEDNJI CENI:
Do \$50. — za stroške \$1.25
Od \$50. do \$100. — " " \$1.50

KDOR HOČE POSLATI PO KABLU, NAJ DODA ŠE \$2.25 za kabel; po zračni poti pa 30c.

Ne pošljite denarja, ako niste uverjeni, da se prejemnik nahaja na dotičnem naslovu.

POZOR!
Listino ali prošnjo izpolnite, podpisite in jo pošljite nam skupno z denarno nakaznico. Na zadnji strani listine pa še prej natančno preberite pojasnila glede izplačljivosti denarja, itd.

SLOVENIC PUBLISHING CO
:: POTNIŠKI ODDELEK ::
216 WEST 18th STREET NEW YORK 11, N. Y.

ZAHVALA

Brooklyn, N. Y.—Tempotem se v imenu društva sv. Jožefa št. 57KSKJ in v imenu trpečih otrok v stari domovini vsem, kateri so darovali za rožmarin na veselič omenjenega društva dne 10. novembra 1945. najlepše zahvalim. Nabrala se je vsota \$43.00 za tuberkulozne otroke v starem kraju. Vsota je bila izročena Mr. Jack Cerar blagajniku tega odbora. Hvala tudi darovalcu rožmarina Mr. J. Cvetkoviču, kajti on je sprožil to idejo in tudi daroval rožmarin v ta namen. Še enkrat hvala vsem!

V soboto 1. decembra pa priredi društvo "Domovina" svojo "Beer Party" v Slov. Domu, na tej zabavi se bodo servirale po dolgem času zopet prave sveže mesene krajske klobase, pridite vsi in vse.

Glavna letna volilna seja našega društva se vrši v soboto 1. decembra 1945. ob 8.30 uri zvečer v spodnji dvorani Slov. Doma. Članstvo je naproseno, da se vdeleži te važne seje.

Pozdrav! — **Valentin Capuder**, tajnik društva sv. Jožefa št. 57, KSKJ.

V Lyons, Ill. je umrl Anton Jalovec. Rojen je bil 15. dec. 1873. v vasi Vel. Mraševo pri Cerkljah na Dolenjskem.